

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Obdo/5/2023
Identifikačné číslo spisu:	7213232499
Dátum vydania rozhodnutia:	29.02.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Jaroslava Fúrová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:7213232499.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jaroslavy Fúrovej a členiek senátu JUDr. Kataríny Pramukovej a JUDr. Andrey Sedlačkovej v spore žalobkyne obchodnej spoločnosti Československá obchodná banka, a.s., Bratislava, Žižkova 11, IČO: 36 854 140, proti žalovanému 1/ Ing. A. T., narodenému XX. B. XXXX, F., žalovanému 2/ Ing. A. T., narodenému XX. M. XXXX, F. a žalovanej 3/ Ing. E. T., narodenej XX. A. XXXX, F., žalovaní zastúpení advokátom JUDr. Rolandom Kovácsom, Košice, Mäsiarska 30, IČO: 42 321 841, o zaplatenie 21 423 eur s príslušenstvom, vedenom na Mestskom súde Košice pod sp. zn. K2-33Cb/131/2014, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 28. júla 2022 č. k. 4Cob/48/2021-433, takto

rozhodol:

I. Dovolanie o d m i e t a .

II. Žalovaní 1/ až 3/ m a j ú voči žalobkyni n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice II (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 9. októbra 2020 č. k. 33Cb/131/2014-390 (ďalej len „rozsudok súdu prvej inštancie“) rozhodol tak, že prvým výrokom žalobu zamietol a druhým výrokom žalovaným priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. Žalobkyňa žalobou navrhla, aby súd žalovaných zaviazal spoločne a nerozdielne zaplatiť jej určitú sumu vrátane úroku a úrokov z omeškania. Právna predchodkyňa žalobkyne poskytla žalovanému 1/ hypotekárny úver v súhrne vo výške 3 000 000 Sk, na základe zmluvného vzťahu vzniknutého dvomi zmluvami o hypotekárnom úvere 18. októbra 2005. K záväzku žalovaného 1/ pristúpili ako dlžníci žalovaný 2/ a žalovaná 3/. K 10. máju 2010 došlo k zosplateniu úverov. Vzhľadom na vznesenú námietku premĺčania zo strany žalovaných súd prvej inštancie skúmal, či zmluvy uzavreté medzi stranami sú spotrebiteľské a či sa v otázke dĺžky a plynutia premĺčania aplikuje zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „OZ“) alebo zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „ObZ“). Ustálil, že ide o spotrebiteľské zmluvy, na ktoré sa použije § 62 ods. 2 OZ v spojení s § 101 OZ. Dospel k záveru, že žaloba bola podaná dňa 10. decembra 2013, teda po uplynutí viac ako 3 rokov odo dňa nasledujúceho po splatnosti

pohľadávky žalobkyne, a je premlčaná.

3. O odvolaní žalobkyne podanom proti rozsudku súdu prvej inštancie rozhodol Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 28. júla 2022 č. k. 4Cob/48/2021-433 (ďalej len „napadnutý rozsudok“). Odvolací súd prvým výrokom rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a druhým výrokom rozhodol, že žalovaní majú nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

4. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku vyplýva, že podľa odvolacieho súdu vzťah medzi stranami sporu je spotrebiteľským vzťahom. Zároveň uviedol, že tretia veta § 52 ods. 2 OZ bola zavedená zákonom č. 102/2014 Z. z. o ochrane spotrebiteľa pri predaji tovaru alebo poskytovaní služieb na základe zmluvy uzavretej na diaľku alebo zmluvy uzavretej mimo prevádzkových priestorov predávajúceho a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 102/2014 Z. z.“), ktorý nadobudol v rozsahu relevantnom pre toto súdne konanie účinnosť 1. mája 2015, pričom OZ neobsahoval prechodné ustanovenia k príslušným zmenám. Cieľom danej novely malo byť len deklaratórne potvrdiť správnosť výkladu, podľa ktorého mali normy OZ vždy výkladovú prednosť pred normami ObZ, a to podľa prvej vety § 52 ods. 2 OZ. V tejto súvislosti poukázal na to, že tento právny názor vyplýva aj z odôvodnenia zákonodarcu, ako aj rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) vo veciach sp. zn. 3MCdo/12/2014 a sp. zn. 3MCdo/14/2014.

5. Proti napadnutému rozsudku podala žalobkyňa (ďalej aj ako „dovolateľka“) v celom rozsahu a v zákonom stanovenej lehote dovolanie, ktorým sa domáha zmeny napadnutého rozsudku tak, aby najvyšší súd žalobe vyhovel a zaviazal žalovaných k náhrade trov konania alebo zrušeniu napadnutého rozsudku. Dovolateľka uviedla, že napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci a zároveň ním došlo k porušeniu dovolateľovho práva na spravodlivý proces.

6. V rámci námietky nesprávneho právneho posúdenia veci uvádza, že súd prvej inštancie zamietol žalobu na základe mylného právneho názoru o premlčaní pohľadávky. Ak súd prvej inštancie aplikoval právne normy OZ o premlčaní, na základe tretej vety § 52 ods. 2 OZ a odvolací súd sa s tým stotožnil, podľa dovolateľky súdy aplikovali v rozhodnom čase neexistujúcu, neplatnú a neúčinnú právnu normu obsiahnutú v tretej vete § 52 ods. 2 OZ. Predmetná tretia veta sa dostala do právneho poriadku prostredníctvom zákona č. 102/2014 Z. z. Riadiť sa ňou budú len tie právne vzťahy, ktoré vzniknú až po jej platnosti a účinnosti, keďže pri absencii prechodných ustanovení v hmotnoprávnom predpise je účinnosť dotknutých ustanovení stanovená do budúcnosti. To vyplýva aj z legislatívnej praxe; ak chce zákonodarcu stanoviť obmedzenú spätnú účinnosť noriem, tak v prechodných ustanoveniach volí formuláciu: ...Ustanoveniami tohto zákona sa spravujú aj právne vzťahy vzniknuté pred XX.YY.ZZZZ; vznik týchto právnych vzťahov, ako aj nároky z nich vzniknuté sa však posudzujú podľa predpisov účinných do XX.YY.ZZZZ... Nie je možné dovodiť, že by sa právna norma obsiahnutá v tretej vete § 52 ods. 2 OZ vzťahovala na právne vzťahy vzniknuté pred 1. aprílom 2015; jej účinnosť bola stanovená na 1. apríla 2015. Poukazuje zároveň na to, že zmluvy o úvere boli uzatvorené 18. októbra 2005 a žaloba bola podaná 10. decembra 2013, takže o tretej vete § 52 ods. 2 OZ nemohla mať žalobkyňa vedomosť a aplikácia na predmetný prípad je vylúčená. Záverom dodala, že právna úprava, ktorá neobsahuje takúto právnu normu, neumožňuje aplikáciu právnych noriem OZ o premlčaní na tento a obdobné prípady. Ustanovenie § 52 ods. 2 OZ bez tretej vety pri spotrebiteľských vzťahoch vedie k neplatnosti dohôd, vylučujúcich aplikáciu ustanovení OZ o ochrane spotrebiteľa, ale nevylúči aplikáciu ustanovení ObZ, vrátane ustanovení o premlčaní v prípadoch, v ktorých sa použije obchodnoprávna úprava na základe kogentných právnych noriem. Dovolateľka zároveň označila právnu otázku, ktorej vyriešenie bolo potrebné pre rozhodnutie súdu: ...Je možné aplikovať tretiu vetu § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka na právne vzťahy a nároky, ktoré vznikli pred platnosťou a účinnosťou predmetnej právnej normy?... Táto bola podľa jej názoru odvolacím súdom nesprávne vyhodnotená. Riešenia tejto otázky sa čiastočne dotýkajú rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3MCdo/9/2014, 8MCdo/13/2014, 3MCdo/14/2014, 3MCdo/12/2014, 6MCdo/4/2015 a 7MCdo/9/2014.

7. V rámci námietky porušenia práva na spravodlivý proces dovolateľka uvádza, že k tomuto došlo postupom odvolacieho súdu, neakceptovateľným odôvodnením a nepripustnou retroaktívnou aplikáciou

právnej normy, čím došlo aj k zásahu do jej právnej istoty. Namietala, že odôvodnenie napadnutého rozsudku nesplňa kvalitatívne nároky, napadnutý rozsudok je svojvoľný, arbitrárny, a preto nepreskúmateľný. Odvolací súd nemal ambíciu sa vysporiadať s argumentáciou žalobkyne a s právnymi závermi najvyšších súdnych autorít v obdobných prípadoch. Poukázala na bod 13. odôvodnenia, ktoré malo obsahovať presvedčivé vysvetlenie odvolacieho súdu, na základe čoho došiel k záveru o možnej retroaktívnej aplikácii právnej normy obsiahnutej v tretej vete § 52 ods. 2 OZ na právne vzťahy a nároky, ktoré vznikli pred platnosťou a účinnosťou predmetnej úpravy, avšak súd v danom bode len stručne uvádza, že na základe odôvodnenia zákonodarcu bolo cieľom novely vyjadriť *expresis verbis* dovtedy platné pravidlo prednostného použitia OZ na spotrebiteľské vzťahy. Ďalej namietala, že odvolací súd zároveň nesprávne stanovuje účinnosť predmetnej právnej normy na 1. mája 2015. Upozornila na to, že autentický výklad nemá právnu záväznosť a môže slúžiť len na podporu právnych záverov, ku ktorým dospejeme prípustnými metódami interpretácie práva. Nesúhlasila ani s tým, že ide o upresnenie zmyslu už platného pravidla, keďže do OZ bolo včlenené ustanovenie obsahujúce novú právnu normu; v odôvodnení napadnutého rozsudku absentuje informácia, aké odôvodnenie zákonodarcu mal súd na mysli, keďže v dôvodovej správe k dotknutej novele sa nenachádza odôvodnenie k predmetnému ustanoveniu, pretože nebolo súčasťou vlastného návrhu zákona; tretia veta § 52 ods. 2 OZ sa dostala do legislatívneho procesu ako doplnujúci návrh. Z uvedeného nevyplýva, že by novela mala vyjadriť vtedy platné pravidlo a odstrániť nejednotnosť pri rozhodovaní v spotrebiteľských sporoch. Odporuje tomu aj postup zákonodarcu, ktorý odložil účinnosť predmetného ustanovenia. Dodala, že súdom tvrdený deklaratórny charakter právnej normy nemá vplyv na neprípustnosť retroaktívneho pôsobenia hmotnoprávných noriem.

8. Žalovaní sa spoločne vyjadrili k dovolaniu. Mali za to, že sudy nezaložili svoje rozhodnutie len na aplikácii tretej vety § 52 ods. 2 OZ. Súd prvej inštancie svoj záver o premlčaní nároku vyjadril aj v bode 40. svojho rozsudku, ktorý aj citovali. Vývodili z neho, že súd prvej inštancie dospel k záveru na základe použitia § 52 ods. 2 OZ v platnom a účinnom znení od 1. januára 2008. Tretia veta doplnená v danom ustanovení poníma výkladový status a jej cieľom je iba vyjadriť doposiaľ platné pravidlo prednostného použitia OZ na „spotrebiteľské vzťahy“. V tejto súvislosti uviedli, že v otázke prednostného použitia premlčania podľa OZ na tzv. absolútne obchody je judikatúra stabilná a nemenná. Otázka naformulovaná dovolateľkou nezakladá dovolací dôvod. Kľúčovou právnou otázkou totiž bolo vyhodnotenie, že hypotekárny úver je absolútnym obchodom, avšak spotrebiteľským vzťahom, a preto bolo potrebné aplikovať ustanovenia OZ o premlčaní. Čo sa týka dovolacieho dôvodu porušenia práva na spravodlivý proces, tento podľa ich názoru nie je daný. Sudy sa riadili a rozhodli v súlade s ustálenou, či publikovanou judikatúrou. Poukázali na to, že súd má dať odpoveď len na relevantné otázky, resp. pripomienky strany sporu. K otázke výkladu § 52 ods. 2 OZ mali za to, že sudy podrobne odôvodnili svoje rozhodnutia. Navrhli zamietnuť dovolanie.

9. Najvyšší súd ako súd dovolací [§ 35 zákona č. 160/2015 Z. z. v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“)], po zistení, že dovolanie podala včas (§ 427 CSP) strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), za ktorú koná jej zamestnanec s vysokoškolským právnickým vzdelaním druhého stupňa [§ 429 ods. 2 písm. b) CSP], bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že tento mimoriadny opravný prostriedok žalobkyne treba odmietnuť [§ 447 písm. c) a f) CSP].

10. Podľa § 420 písm. f) CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11. Podľa § 431 ods. 1 a 2 CSP, dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

12. Podľa § 421 ods. 1 CSP, dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa

potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky:

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu;
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

13. Podľa § 52 ods. 2 OZ, ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné. Na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva.

14. Podľa § 447 písm. c) a f) CSP, dovolací súd odmietne dovolanie, ak:

- c) smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné;
- f) nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435.

15. Najvyšší súd pristúpil prv k skúmaniu prípustnosti a dôvodnosti námietky nesprávneho právneho posúdenia veci, keďže na právne závery týkajúce sa nesprávneho právneho posúdenia veci nadväzuje dovolateľkina námietka nedostatočného odôvodnenia súdneho rozhodnutia pokrývajúca dovolací dôvod pre tzv. vady zmätočnosti.

K prípustnosti dovolania podľa § 421 CSP

16. Úspešné uplatnenie dovolania z dovolacieho dôvodu podľa § 432 CSP je nevyhnutne podmienené záverom najvyššieho súdu o prípustnosti dovolania podľa § 421 CSP. Predpokladom prípustnosti dovolania pre nesprávne posúdenie veci je okrem iného, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie. Táto podmienka je v prejednávanom prípade splnená, keďže odvolací súd rozhodoval o odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie, ktoré bolo vydané v konaní na súde prvej inštancie, a to tak, že ho potvrdil.

17. Ďalší postup pri skúmaní prípustnosti dovolania smeruje k skúmaniu, či napadnuté rozhodnutie je v zmysle § 421 ods. 2 CSP a § 422 CSP rozhodnutím, proti ktorému nie je dovolanie prípustné. Vzhľadom na predmet konania a výrok rozsudku súdu prvej inštancie, na napadnutý rozsudok sa nevzťahujú predmetné zákonné ustanovenia. Súd nižšieho stupňa totiž rozhodoval o veci samej, a to o peňažnom nároku vo výške 21 423 eur s príslušenstvom, ktorý žalobkyňa uplatnila žalobou podanou na súde 10. decembra 2013 a ktorý k danému dňu prevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy ustanovenej nariadením vlády č. 326/2012 Z. z. na rok 2013 vo výške 337,70 eura. Je tak potrebné prijať záver, že dovolanie je aj v zmysle § 421 ods. 2 a § 422 CSP prípustné.

18. Takýmto postupom súd preskúma prípustnosť dovolania ešte pred tým, než pristúpi k skúmaniu ďalšej podmienky prípustnosti, a to či rozhodnutie záviselo od vyriešenia právnej otázky za situácie predpokladanej v § 420 ods. 1 písm. a), b) a c) CSP. Najvyšší súd nie je viazaný tým, ktoré konkrétne písmeno § 421 ods. 1 CSP dovolateľ označil (1VOBdo/2/2020 a v rámci obiter dictum aj I. ÚS 51/2020). To, či rozhodnutie záviselo od vyriešenia určitej právnej otázky, možno vyvodiť len zo samotného dovolania, a to konkrétne z nesprávneho právneho posúdenia veci ako dovolacieho dôvodu vymedzeného v dovolaní spôsobom predpokladaným v § 432 CSP. Preto k skúmaniu prípustnosti dovolania v danom rozsahu najvyšší súd pristúpi až po tom, ako ustáli, že dovolateľka v dovolaní uviedla nesprávne posúdenie veci spôsobom predpokladaným v § 432 CSP (1VOBdo/2/2020).

19. Z obsahu dovolania vyplýva, že dovolateľka namieta právny záver súdov nižšieho stupňa o premlčaní jej pohľadávky, ku ktorému mali sudy dospieť aplikáciou ustanovení OZ o premlčaní, a nie ObZ, pričom tieto mali aplikovať na základe tretej vety § 52 ods. 2 OZ, a to na právny vzťah, ktorý vznikol pred

účinnosťou danej právnej normy. Má za to, že ide o neprípustné retroaktívne pôsobenie právnej normy, pričom v prípadoch, na ktoré sa nemá použiť táto právna norma (čo je aj tento prípad), nie je vylúčená aplikácia kogentných ustanovení ObZ, ktorými sú aj ustanovenia o premlčaní. V konečnom dôsledku tak jej námietka smeruje voči použitiu nesprávneho právneho predpisu, a to OZ namiesto ObZ, ku ktorému mali sudy nižšieho stupňa dospieť nesprávnou interpretáciou tretej vety § 42 ods. 2 OZ. Na tomto mieste je potrebné poukázať na to, že dovolateľka uviedla aj rozhodné skutkové okolnosti, a to kedy vznikol medzi stranami sporu právny vzťah a kedy uplatnila svoje právo na súde. Zároveň z dovolania implicitne vyplýva, že medzi stranami sporu sa malo jednať o spotrebiteľský vzťah, keď dovolateľka argumentuje a poukazuje na rozhodovaciu činnosť týkajúcu sa spotrebiteľských vzťahov a na spôsob aplikácie § 52 ods. 2 OZ bez tretej vety v spotrebiteľských vzťahoch. Pre úplnosť najvyšší súd konštatuje, že dovolateľka uplatnila obdobnú námietku aj v rámci svojho odvolania voči rozsudku súdu prvej inštancie, a teda vo vzťahu k danej otázke vyčerpala riadne prostriedky nápravy v rámci princípu dvojínštančnosti súdneho konania.

20. Je zrejmé, že dovolateľka vzniesla námietku nesprávneho právneho posúdenia veci spôsobom predpokladaným CSP, a teda táto vada nevyplyva len z okolností prípadu. Najvyšší súd nie je viazaný dovolateľkou označenou právnou vetou (odsek 6. odôvodnenia tohto rozhodnutia), ale v rámci autentického porozumenia dovolateľke je oprávnený vyabstrahovať z dovolania právnú vetu (III. ÚS 580/2021). Vzhľadom na spôsob vymedzenia dovolacieho dôvodu a s prihliadnutím na v dovolaní rozoberanú judikatúru a právnú úpravu týkajúcu sa aplikácie noriem obsiahnutých v OZ na tzv. absolútne obchody, na označenú právnú otázku, ktorá je súčasťou dovolania a ktorá dotvára samotný dovolací dôvod a možno z nej vyvodit' úmysel sledovaný podaním dovolania a pre dôraz dovolateľky na tretiu vetu § 52 ods. 2 OZ v celom obsahu dovolania, najvyšší súd abstrahuje nasledovnú právnú otázku: ...Posudzuje sa premlčanie práva, súčasťou ktorého je nárok vzniknutý pred nadobudnutím plnej účinnosti zákona č. 102/2014 Z. z. a zároveň práva vzniknutého z právneho vzťahu založeného spotrebiteľskou zmluvou o úvere ustanoveniami OZ alebo ObZ?... Súdom sformulovaná právna otázka, vzhľadom na pravidlo vyplývajúce z právnej normy obsiahnutej v tretej vete § 52 ods. 2 OZ, v sebe zahŕňa aj dovolateľkou označenú právnú otázku. Dôraz je však kladený na premlčanie, keďže námietka smerovala voči právnemu záveru o premlčaní pohľadávky. Zároveň premlčanie sa primárne viaže na nárok vzniknutý z právneho vzťahu, a nie na právny vzťah ako taký.

21. Ako bolo vyššie uvedené, súd prvej inštancie založil svoje rozhodnutie na závere, že došlo k premlčaniu dovolateľkinej pohľadávky. Vychádzal pritom zo všeobecnej premlčacej doby 3 roky vyplývajúcej z § 101 OZ. V prvom rade si však súd ustálil, že zmluvy o hypotekárnom úvere sú spotrebiteľskými zmluvami a následne, že na takúto zmluvu, ktorá je zmluvným typom podľa ObZ sa aplikujú ustanovenia OZ o dĺžke a plynutí premlčacej doby. Tu je dôležité uviesť, že pre odvolací súd nebola podstatná aplikácia tretej vety § 52 ods. 2 OZ ako takej, ale aplikácia pravidla prednostného použitia OZ na spotrebiteľské záväzky. Toto pravidlo má vyplývať už z prvej vety § 52 ods. 2 OZ a platilo teda ešte pred plnou účinnosťou zákona č. 102/2014 Z. z., ktoré má v rozsahu tretej vety § 52 ods. 2 OZ deklaratórnu povahu (odsek 13. odôvodnenia napadnutého rozsudku). Vo vzťahu ku skutkovému podkladu danej právnej otázky najvyšší súd poukazuje na ustálený okamih vzniku v konaní uplatneného nároku, teda 10. máj 2010, a táto okolnosť zakladá smerodajný časový okamih pre pôsobenie právnych noriem, či už právnych noriem OZ alebo ObZ. Najvyšší súd tak konštatuje, že napadnutý rozsudok závisel od vyriešenia ním sformulovanej právnej otázky.

22. Súdom sformulovanú právnú otázku možno považovať za otázku vo všeobecnosti ustálene vyriešenú. Najvyšší súd bližšie poukáže na jednotlivé rozhodnutia, ktoré v konečnom dôsledku smerujú k rovnakému záveru. V prvom rade je však potrebné si z časového hľadiska utriediť prijímanie, resp. účinnosť právnej úpravy, ktorou sa sledovala ochrana spotrebiteľa naviazaná na tzv. spotrebiteľské zmluvy.

23. Predmetnú ochranu poskytoval už zákon č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa (ďalej len „zákon č. 634/1992 Zb.“), a to v znení zákona č. 310/1999 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej

len „zákon č. 310/1999 Z. z.“), ktorý nadobudol účinnosť 1. januára 2000. Ten v § 23a ods. 1 upravoval typovú zmluvu ako zmluvu, ktorá sa má uzavrieť vo viacerých prípadoch, ak je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňuje. Na ochranu spotrebiteľa ďalej v § 23a ods. 2 určil, taká zmluva nesmie obsahovať neprimerané podmienky, ktoré na škodu spotrebiteľa zakladajú nápadný nepomer medzi právami a povinnosťami zmluvných strán, ako ani podmienky v rozpore s dobrými mravmi. Medzitým došlo k zakotveniu úpravy spotrebiteľských zmlúv do OZ, a to zákonom č. 150/2004 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 150/2004 Z. z.“), ktorý nadobudol účinnosť 1. apríla 2004. Spotrebiteľskou zmluvou sa okrem iného rozumela každá odplatná zmluva upravená ako zmluvný typ v OZ, ak zmluvnými stranami sú na jednej strane dodávateľ a na druhej strane spotrebiteľ, ktorý nemohol individuálne ovplyvniť obsah dodávateľom vopred pripraveného návrhu na uzavretie zmluvy. Tu je zrejmá podobnosť s § 23a ods. 1 zákona č. 634/1992 Zb. v znení zákona č. 310/1999 Z. z. Rovnako je to tak aj v prípade neprimeraných podmienok podľa § 23a ods. 2 predmetného zákona s § 53 ods. 1 OZ v znení zákona č. 150/2004 Z. z., kde sú upravené neprijateľné podmienky ako ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa a ktoré nesmú byť v spotrebiteľských zmluvách obsiahnuté. V zmysle prechodných ustanovení k úpravám OZ účinným od 1. apríla 2004 (§ 879f ods. 3) sa okrem iného spotrebiteľské zmluvy uzavreté pred daným dňom musia dať do súladu s § 53 a 54 OZ v znení zákona č. 150/2004 Z. z.

24. Predmetné úpravy boli účinné popri sebe, pričom zákonom č. 616/2004 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 616/2004 Z. z.“), ktorý nadobudol účinnosť 25. novembra 2004, došlo k zmene v rozsahu § 23a. Táto spočívala v tom, že zákon už neupravoval pojmovo typové zmluvy, ale spotrebiteľské zmluvy, a to ako zmluvy uzavreté podľa OZ, ObZ, ako aj všetky iné zmluvy, ktorých charakteristickým znakom je, že sa uzavierajú vo viacerých prípadoch, a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňuje (§ 23a ods. 1). Zároveň vypustil úpravu neprimeraných podmienok a namiesto toho vyjadril, že na spotrebiteľské zmluvy neuzavreté podľa ustanovení o spotrebiteľských zmluvách obsiahnutých v OZ sa primerane použijú ustanovenia OZ (§ 23a ods. 2).

25. Zákon č. 634/1992 Zb. bol zrušený zákonom č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 250/2007 Z. z.“), ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2007. Legálna definícia spotrebiteľskej zmluvy podľa § 23a ods. 1 zákona č. 634/1992 Zb. v znení zákona č. 616/2004 Z. z. bola prevzatá zákonom č. 250/2007 Z. z., a to v § 3 ods. 3 daného zákona. Zároveň v tom istom ustanovení sa nadviazalo na pravidlo vyplývajúce z § 23a ods. 2 zákona č. 634/1992 Zb. v znení zákona č. 616/2004 Z. z., keď na spotrebiteľské zmluvy neuzavreté podľa OZ sa primerane použijú ustanovenia OZ.

26. Zákom č. 568/2007 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 527/2002 Z. z. o dobrovoľných dražbách a o doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok) v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 568/2007 Z. z.“), ktorý nadobudol účinnosť 1. januára 2008 sa v rámci OZ okrem iného zaviedla nová všeobecnejšia definícia spotrebiteľskej zmluvy. Rozumie sa ňou každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom (§ 52 ods. 1 OZ). Zároveň sa zaviedlo pravidlo prednostného použitia ustanovení o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetkých iných ustanovení upravujúcich právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, za podmienky, že je to na prospech spotrebiteľa (prvá veta § 52 ods. 2). Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné (druhá veta § 52 ods. 2). V zmysle prechodného ustanovenia (§ 879j OZ) sa novou právnou úpravou spravujú aj právne vzťahy vzniknuté pred nadobudnutím jej účinnosti, avšak ich vznik, ako aj nároky z nich vzniknuté pred účinnosťou novej právnej úpravy sa posudzujú podľa doterajších predpisov. Zákom č. 397/2008 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 397/2008 Z. z.“), ktorý nadobudol účinnosť 1. novembra 2008 došlo k zmene § 3 ods. 3 zákona č. 250/2007 Z. z. tak, že sa vypustila legálna definícia spotrebiteľskej zmluvy a pravidlo o

aplikácii OZ na také zmluvy. Týmto sa tak zjednotila dovtedy duplicitná právna úprava.

27. Nakoniec zákonom č. 102/2014 Z. z. o ochrane spotrebiteľa pri predaji tovaru alebo poskytovaní služieb na základe zmluvy uzavretej na diaľku alebo zmluvy uzavretej mimo prevádzkových priestorov predávajúceho a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 102/2014 Z. z.“) sa § 52 ods. 2 OZ doplnil o tretiu vetu, podľa ktorej sa na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, vždy prednostne použijú ustanovenia OZ, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva. V rozsahu tejto normy nadobudol daný novelizujúci zákon účinnosť 1. apríla 2015.

28. Práve s ohľadom na právnu úpravu rozhodnú pre konajúci súd je potrebné posudzovať rozhodovaciu prax. Pre tento prípad, a to najmä s ohľadom na to, ako je právna otázka formulovaná, je rozhodný právny názor, že je v plnom súlade s princípmi ochrany spotrebiteľa požiadavka, aby v prípade duplicitnej právnej úpravy rovnakých inštitútov súkromného práva, bola (aj z hľadiska premlčania, dĺžky premlčacej doby a jej plynutia) v spotrebiteľskom vzťahu aplikovaná právna úprava obsiahnutá v OZ, a nie v ObZ. Preto na zmluvu uzatvorenú podľa ObZ, ktorá je zároveň spotrebiteľskou zmluvou, sa aplikujú ustanovenia spotrebiteľského práva chrániace spotrebiteľa. Tu je však nevyhnutné poukázať na to, za akých okolností k tomuto názoru súdy dospeli a k akému právnemu posúdeniu veci dovolací prieskum smeroval. Dovoláním napadnuté rozhodnutia spočívali na právnom posúdení otázky aplikácie OZ na premlčanie nároku veriteľa, ktorý vznikol za účinnosti OZ v znení zákona č. 568/2007 Z. z. a zákona č. 250/2007 Z. z. v znení zákona č. 397/2008 Z. z., a to zo spotrebiteľskej zmluvy o úvere uzavretej podľa ObZ, ktorá bola uzavretá za účinnosti OZ v znení zákona č. 150/2004 Z. z. a zákona č. 634/1992 Zb. v znení zákona č. 616/2004 Z. z., a to nároku voči dlžníkovi v postavení spotrebiteľa. Uplatnený nárok tak vznikol za právnej úpravy, kedy už nebolo účinné pravidlo vyplývajúce z § 23a ods. 2 zákona č. 634/1992 Zb. v znení zákona č. 616/2004 Z. z. a zároveň ešte nebolo účinné pravidlo vyplývajúce z tretej vety § 52 ods. 2 OZ v znení zákona č. 102/2014 Z. z., ale „len“ pravidlo vyplývajúce z prvej a druhej vety § 52 ods. 2 OZ v znení zákona č. 568/2007 Z. z. Napriek absencii pravidla o aplikácii OZ na spotrebiteľské zmluvy bez ohľadu na to, či je na prospech spotrebiteľa, dospel najvyšší súd k záveru, že právne posúdenie veci, na ktorom spočívalo napadnuté rozhodnutie, je správne. Jedná sa o rozhodovaciu prax najvyššieho súdu vo veciach vedených pod sp. zn. 3Cdo/87/2017, 1Cdo/23/2017, 1Cdo/203/2018 (R 31/2020). Rovnako postupoval najvyšší súd vo veci vedenej pod sp. zn. 2Cdo/105/2019, avšak tu nárok veriteľa voči dlžníkovi v postavení spotrebiteľa vznikol už za účinnosti OZ v znení zákona č. 150/2004 Z. z. a zákona č. 634/1992 Zb. v znení zákona č. 616/2004 Z. z., a to zo spotrebiteľskej zmluvy o dielo, v rámci ktorej bola uzavretá dohoda o voľbe práva podľa § 262 ObZ, pričom nie je zrejмый okamih jej uzavretia. Uplatnený nárok v danom prípade vznikol za právnej úpravy, kedy už bolo účinné pravidlo vyplývajúce z § 23a ods. 2 zákona č. 634/1992 Zb. v znení zákona č. 616/2004 Z. z. a zároveň neboli účinné pravidlá vyplývajúce z prvej, druhej a tretej vety § 52 ods. 2 OZ v znení zákona č. 568/2007 Z. z., resp. zákona č. 102/2014 Z. z. Právny názor vyplývajúci z uvedenej rozhodovacej praxe vyplýva aj z rozhodnutia najvyššieho súdu vo veci vedenej pod sp. zn. 7Cdo/249/2021, tu však je zrejмый len okamih vzniku právneho vzťahu založeného spotrebiteľskou zmluvou o úvere, a to za účinnosti OZ v znení zákona č. 150/2004 Z. z. a zákona č. 634/1992 Zb. v znení zákona č. 616/2004 Z. z. V poslednej uvedenej veci však nešlo o otázku premlčania, ale o otázku nároku na zmluvné úroky voči spotrebiteľovi v prípade zosplatnenia úveru. Závery prijaté najvyšším súdom v daných veciach tak dopadajú na samotný nárok spotrebiteľa ako veriteľa vzniknutý pred nadobudnutím účinnosti zákona č. 102/2014 Z. z. z právneho vzťahu založeného spotrebiteľskou zmluvou uzatvorenou podľa ObZ, a to nárok voči dlžníkovi v postavení spotrebiteľa.

29. Najvyšší súd poukazuje aj na závery prijaté ústavným súdom vo veciach vedených pod sp. zn. I. ÚS 402/2013 a I. ÚS 101/2016. V oboch prípadoch ústavný súd preskúmaval ústavnú súladnosť právneho záveru krajského súdu spočívajúceho v aplikácii právnej úpravy premlčania podľa OZ na premlčanie nároku veriteľa, ktorý vznikol zo spotrebiteľskej zmluvy o úvere uzavretej podľa ObZ, a to nároku voči dlžníkovi v postavení spotrebiteľa. Takýmto testom ústavnosti dané závery prešli. V prvej veci nárok vznikol za účinnosti OZ v znení zákona č. 150/2004 Z. z. a zákona č. 634/1992 Zb. v znení zákona č. 616/2004 Z. z., pričom aj rozhodnutie ústavného súdu bolo vydané dokonca nadobudnutím platnosti zákona č. 102/2014 Z. z. V druhej veci nárok vznikol za účinnosti OZ v znení zákona č. 568/2007 Z. z.

a zákona č. 250/2007 Z. z. vo vyhlásenom znení. Tu rozhodoval krajský súd už za účinnosti zákona č. 102/2014 Z. z., pričom však prv poukázal na pravidlo o aplikácii právnej úpravy obsiahnutej v OZ v prípade duplicitnej právnej úpravy rovnakých inštitútov súkromného práva, ktoré vyplýva z princípu ochrany spotrebiteľa. Až potom uviedol, že aj z tretej vety § 52 ods. 2 OZ vyplýva prednostné použitie OZ.

30. Z predmetnej rozhodovacej praxe tak vyplýva všeobecné pravidlo o aplikácii ustanovení OZ v spotrebiteľských zmluvách uzatvorených podľa ObZ, v rozsahu tých inštitútov, kde je duplicitná právna úprava. K danému právnemu názoru došiel najvyšší súd v uvedených jednotlivých prípadoch bez toho, aby výslovne aplikoval tretiu vetu § 52 ods. 2 OZ v znení zákona č. 102/2014 Z. z. Urobil tak na rozdiel od najvyššieho súdu v rozhodnutiach vydaných vo veciach vedených pod sp. zn. 2Cdo/153/2017, 2Obdo/5/2019 a 5Obdo/71/2020. V daných veciach rozhodovaných najvyšším súdom si veriteľ uplatnil svoj nárok, ktorý vznikol ešte len za účinnosti OZ v znení zákona č. 568/2007 Z. z. a zákona č. 250/2007 Z. z. v znení zákona č. 397/2008 Z. z., a to zo spotrebiteľskej zmluvy o úvere uzavretej podľa ObZ, a to nárok voči dlžníkovi v postavení spotrebiteľa. V prvej uvedenej veci dospel najvyšší súd k právnemu názoru, že na spotrebiteľské vzťahy, ktoré sú svojou povahou tzv. absolútnym obchodom a boli uzavreté pred účinnosťou zákona č. 102/2014 Z. z. sa prednostne aplikuje OZ a nie ObZ. Dovoláním napadnuté rozhodnutie spočívalo na právnom posúdení otázky aplikácie OZ na premlčanie nároku veriteľa. V ostatných uvedených veciach poukázali sudy na prv uvedenú vec a konštatovali, že v čase uplatnenia práva na súde, museli sudy nižších inštancií postupovať podľa aktuálnej právnej úpravy, ktorá sa aplikuje retroaktívne aj na spotrebiteľské vzťahy vzniknuté skôr. Dovoláním napadnuté rozhodnutia spočívali na právnom posúdení otázky, ustanoveniami ktorého zákona (OZ alebo ObZ) sa spravuje inštitút uznania dlhu/záväzku a zmena zmluvy. Tu je nevyhnutné poukázať na to, že už sudy nižšieho stupňa rozhodovali o veci v čase účinnosti zákona č. 102/2014 Z. z., a tak je potrebné nazerať na právny názor. Teda sudy mali aplikovať § 52 ods. 2 v znení zákona č. 102/2014 Z. z. Ako vyplýva z právnych názorov najvyššieho súdu, súd nepovažoval spätnú aplikáciu právnych noriem za neprípustnú, ale naopak. K rovnakému názoru dospel aj najvyšší súd vo veci vedenej pod sp. zn. 2Cdo/253/2019, rozhodnutie v ktorej vydané bolo ústavným súdom zrušené, nie však z dôvodu ústavne nesúladneho právneho názoru. Dovoláním napadnuté rozhodnutie spočívalo na právnom posúdení otázky aplikácie OZ na premlčanie nároku veriteľa a otázky, ustanoveniami ktorého zákona (OZ alebo ObZ) sa spravuje inštitút uznania dlhu/záväzku. Taktiež je podstatné rozhodnutie najvyššieho súdu vydané vo veci vedenej pod sp. zn. 7Cdo/46/2021, kde dospel k rovnakému právnemu názoru ako bol uvedený v tomto odseku odôvodnenia. Tu však súd poukázal aj na právnu doktrínu, podľa ktorej výkladová prednosť noriem OZ pred normami ObZ vyplýva z prvej vety § 52 ods. 2 OZ v znení zákona č. 102/2014 Z. z. Z nej vyvodil, že tretia veta § 52 OZ v znení zákona č. 102/2014 Z. z. neprinesla nový právny režim a je zbytočné uvažovať, či sa má použiť na právne vzťahy uzavreté pred nadobudnutím jej účinnosti alebo po. Z tejto rozhodovacej praxe tak vyplýva, že ak súd rozhoduje za účinnosti § 52 ods. 2 OZ v znení zákona č. 102/2014 Z. z., má pravidlo z neho vyplývajúce aplikovať na vzťahy, ktoré vznikli pred nadobudnutím účinnosti daného zákona a zároveň za právnej úpravy, kedy už nebolo účinné pravidlo vyplývajúce z § 23a ods. 2 zákona č. 634/1992 Zb. v znení zákona č. 616/2004 Z. z. Dokonca rozhodnutie vydané vo veci vedenej pod sp. zn. 2Cdo/153/2017 svojou aplikáciou dopadalo nielen na právny vzťah, ale aj na nárok veriteľa z neho vzniknutý.

31. Najvyšší súd ďalej poukazuje na vec vedenú pod sp. zn. 8Cdo/119/2017, v ktorej rozhodoval o nároku veriteľa, ktorý vznikol za účinnosti OZ v znení zákona č. 150/2004 Z. z. a zákona č. 250/2007 Z. z. vo vyhlásenom znení, a to z bezdôvodného obohatenia, ktorého povaha sa posudzovala podľa povahy zmluvy, v dôsledku porušenia ktorej došlo k uplatneniu práv, ktorého následkom bola zmena právneho vzťahu zo zmluvného na vzťah z bezdôvodného obohatenia. Zmluvný vzťah vznikol z úverovej zmluvy, pričom implicitne z rozhodnutia vyplýva, že išlo zároveň o spotrebiteľskú zmluvu. Nárok si veriteľ uplatňoval voči spotrebiteľovi. Z rozhodnutia nevyplýva, že by najvyšší súd aplikoval tretiu vetu § 52 ods. 2 OZ v znení zákona č. 102/2014 Z. z., resp., že by konštatoval, že v danej právnej norme obsiahnuté pravidlo platilo aj pred nadobudnutím jej účinnosti. No dospel k záveru, že je správne právne posúdenie veci chrániace práva spotrebiteľa, ak sa aplikuje OZ na premlčanie veriteľom uplatneného práva. V danej veci vznikol nárok za účinnosti OZ v znení zákona č. 568/2007 Z. z. a zákona č.

250/2007 Z. z. v znení zákona č. 397/2008 Z. z., pričom zmluva bola uzavretá za účinnosti OZ v znení zákona č. 150/2004 Z. z. a zákona č. 634/1992 Zb. v znení zákona č. 616/2004 Z. z. Z tohto rozhodnutia tak vyplýva, že daný záver súd prijal napriek absencii pravidla o aplikácii OZ na spotrebiteľské zmluvy.

32. Vo všetkých vyššie uvedených veciach, s výnimkou veci vedenej pod sp. zn. 7Cdo/249/2021, najvyšší súd vychádzal aj z rozhodnutí najvyššieho súdu vydaných vo veciach pod sp. zn. 3MCdo/14/2014, 8MCdo/13/2014 a 4MCdo/17/2014 a navyše vo veci 7Cdo/46/2021 aj z rozhodnutia vydaného vo veci pod sp. zn. 3MCdo/12/2014. Najvyšší súd výslovne uvádzal do svojich rozhodnutí konštatovanie súdu v daných veciach vedených v MCdo registroch. Išlo však o znenie tretej vety § 52 ods. 2 OZ v znení zákona č. 102/2014 Z. z. Dôležitejšie je však to, ako súd posúdil v daných veciach vedených v MCdo registroch časovú pôsobnosť danej právnej normy, a to bez ohľadu na to, že nesprávne uviedol okamih nadobudnutia jej účinnosti k 1. máju 2014. A teda, keďže absentujú prechodné ustanovenia k danej úprave, vzťahuje sa okamihom účinnosti aj na právne vzťahy založené pred ním. Rovnaký názor vyplýva aj z rozhodnutia vydaného vo veci vedenej najvyšším súdom pod sp. zn. 3MCdo/9/2014. V posudzovaných veciach vznikol nárok veriteľovi pred nadobudnutím účinnosti zákona č. 102/2014 Z. z. zo spotrebiteľskej zmluvy o úvere uzavretej podľa ObZ, a to nárok voči dlžníkom v postavení spotrebiteľov. Mimoriadnym dovolaním napadnuté rozhodnutia spočívali na právnom posúdení otázky charakteru zmluvy o úvere, a teda či ide aj o spotrebiteľskú zmluvu a s tým súvisiacu otázku, akú právnu úpravu aplikovať na premlčanie nároku veriteľa. Bez toho, aby sa súd v daných veciach vysporiadal s opodstatnenosťou námietky o potrebe použitia ObZ na premlčanie, dospel k záveru, že ak by zrušil napadnuté rozhodnutia, tak by sa vzhľadom na tretiu vetu § 52 ods. 2 OZ v znení zákona č. 102/2014 Z. z. aplikovali na premlčanie ustanovenia OZ. Najvyšší súd by tak pravidlo vyplývajúce z danej právnej normy aplikoval nielen na právny vzťah, ale aj nároky z nich vzniknuté, a to vzniknuté ešte pred nadobudnutím účinnosti príslušnej právnej normy.

33. Vo veci vedenej najvyšším súdom pod sp. zn. 4Obdo/22/2022 dospel súd taktiež k záveru, že v prípade odlišnej právnej úpravy rovnakého inštitútu (napr. odstúpenie, náhrada škody, zmluvná pokuta, premlčanie a pod.) sa na právny vzťah, hoci aj zaradený medzi absolútne obchody, ktorého účastníkom je spotrebiteľ, použije prednostne úprava OZ, a nie obchodnoprávna úprava. Na rozdiel od vecí uvedených v odseku 28. odôvodnenia tohto rozhodnutia, najvyšší súd tu vychádzal z aplikácie § 52 ods. 2 OZ v znení zákona č. 102/2014 Z. z. ako to urobil aj vo veciach vedených pod sp. zn. 2Cdo/153/2017 (odsek 30. odôvodnenia tohto rozhodnutia) a sp. zn. 3MCdo/14/2014, 3MCdo/13/2014 a 4MCdo/17/2014 (odsek 32. odôvodnenia tohto rozhodnutia). Dovoláním napadnuté rozhodnutie spočívalo na právnom posúdení otázky aplikácie OZ na premlčanie nároku veriteľa a otázky, ustanoveniami ktorého zákona (OZ alebo ObZ) sa spravujú účinky odstúpenia od zmluvy. Nárok veriteľa v danej veci vznikol za účinnosti OZ v znení zákona č. 568/2007 Z. z. a zákona č. 250/2007 Z. z. v znení zákona č. 397/2008 Z. z., a to zo spotrebiteľskej zmluvy uzavretej podľa ObZ, ktorá bola uzavretá za účinnosti OZ v znení zákona č. 150/2004 Z. z. a zákona č. 634/1992 Zb. v znení zákona č. 616/2004 Z. z. Uplatnený nárok tak vznikol za právnej úpravy, kedy už nebolo účinné pravidlo vyplývajúce z § 23a ods. 2 zákona č. 634/1992 Zb. v znení zákona č. 616/2004 Z. z. a zároveň ešte nebolo účinné pravidlo vyplývajúce z tretej vety § 52 ods. 2 OZ v znení zákona č. 102/2014 Z. z., ale „len“ pravidlo vyplývajúce z prvej a druhej vety § 52 ods. 2 OZ v znení zákona č. 568/2007 Z. z. Navyše sa jednalo o nárok voči spotrebiteľovi ako dlžníkovi. Napriek absencii pravidla o aplikácii OZ na spotrebiteľské zmluvy bez ohľadu na to, či je na prospech spotrebiteľa, dospel najvyšší súd k predmetnému záveru. Súd tak nepovažoval spätnú aplikáciu § 52 ods. 2 OZ v znení zákona č. 102/2014 Z. z. za neprípustnú, ale naopak. Z uvedeného tak aj vzhľadom na rozhodovaciu prax vyplývajúcu z vecí vedených pod sp. zn. 2Cdo/153/2017 (odsek 30. odôvodnenia tohto rozhodnutia) a v MCdo registroch (odsek 32. odôvodnenia tohto rozhodnutia) vyplýva širšie ponímanie právneho vzťahu, a teda zahŕňajúce aj nároky vzniknuté z právneho vzťahu.

34. Najvyšší súd vyššie uvedenú judikatúru dopĺňa aj o ďalšie rozhodnutia, v ktorých zmluvy uzavreté podľa ObZ posudzovali aj podľa OZ, keďže išlo o typové, resp. spotrebiteľské zmluvy. Z veci vedenej najvyšším súdom pod sp. zn. 5MCdo/20/2009 (R 36/2013) vyplýva záver súdu, že ak došlo k dohode o

voľbe ObZ na právny vzťah založený typovou zmluvou, je toto ustanovenie vo vzťahu k aplikácii premlčania podľa ObZ neprijateľnou podmienkou, keďže spôsobuje nepriaznivejšie postavenie spotrebiteľa pre dlhšiu premlčaciu dobu podľa ObZ ako podľa OZ. Nárok uplatnený v danej veci vznikol za účinnosti zákona č. 634/1992 Zb. v znení zákona č. 310/1999 Z. z. a pred nadobudnutím účinnosti ustanovení o spotrebiteľských zmluvách v OZ. Možno tak uzavrieť, že aj v zmluve uzavretej podľa ObZ sa má aplikovať OZ aj tam, kde je duplicitná právna úprava s ObZ, ak je to pre spotrebiteľa priaznivejšie. Obdobné vyplýva aj z veci vedenej ústavným súdom pod sp. zn. II. ÚS 329/2013. Tu išlo o spotrebiteľskú zmluvu o úvere, v ktorej sa zmluvné strany dohodli na výške úrokov z omeškania, ktoré však súd priznal v maximálnej výške podľa § 3 nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka. Vzhľadom na charakter zmluvy bolo potrebné právny vzťah posudzovať aj podľa právnej úpravy spotrebiteľského práva obsiahnutej v zákone o ochrane spotrebiteľa a v § 52 a nasl. OZ. Právny vzťah tu vznikol za účinnosti OZ v znení zákona č. 150/2004 Z. z. a zákona č. 634/1992 Zb. v znení zákona č. 616/2004 Z. z., a teda za účinnosti pravidla o aplikácii OZ na spotrebiteľské zmluvy bez ohľadu na to, či je na prospech spotrebiteľa a zároveň aj pravidla, podľa ktorého zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchýliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa (§ 54 ods. 1 OZ). Ďalej je to vec vedená najvyšším súdom pod sp. zn. 7Cdo/21/2014, z ktorej vyplýva, že nie je nesprávne, ak odstúpenie od zmluvy o spotrebiteľskom úvere sa spravuje právnou úpravou občianskeho, a nie obchodného práva, pričom ide o argumentačné zjednodušenie, ak sa presadzuje obchodné právo na inštitúty upravené v kódexe o občianskych právach len s poukazom na argumentáciu o úveroch.

35. Z vyššie uvedenej judikatúry tak jednoznačne vyplýva, že právne vzťahy založené spotrebiteľskou zmluvou uzatvorenou podľa ObZ sa spravujú ustanoveniami OZ, ako aj nároky z nich vzniknuté, aj keď tieto vznikli pred účinnosťou zákona č. 102/2014. Toto platí aj pre inštitút premlčania. Právne názory z nej vyplývajúce boli opakované v jednotlivých rozhodnutiach preberané do odôvodnenia bez toho, aby ich spochybnili, naopak na ne vecne nadviazali. Je to tak pritom „skrz na skrz“ jednotlivých rozhodnutí, ktoré boli najvyšším súdom zatriedené v tomto odôvodnení do samostatných odsekov. Možno tak konštatovať, že právna otázka formulovaná súdom, ako aj tá označená dovolateľkou, bola v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho vyriešená, a to ustálené. Dokonca rozhodovacia prax najvyššieho súdu uvedená v odseku 30. 32. a 33. odôvodnenia tohto rozhodnutia dáva jednoznačnú odpoveď práve na dovolateľkou označenú právnu otázku. Z tohto dôvodu nie je daná prípustnosť dovolania podľa § 421 písm. b) CSP.

36. Najvyšší súd však považuje za nevyhnutné uviesť, v akom zmysle je potrebné nazerať na pravidlo o spravovaní sa ustanoveniami OZ v prípade zmlúv upravených ako zmluvný typ len v ObZ, ktoré spadajú do kategórie tzv. absolútnych obchodov podľa § 261 ods. 6 d) ObZ (ďalej len „osobitné zmluvy“). Zo samotného OZ, konkrétne § 1 ods. 2 OZ, vyplýva pravidlo *lex specialis derogat legi generali*, pričom práve osobitné zmluvy sú upravené ako zmluvný typ v ObZ, a nie OZ. V zmysle rozhodovacej praxe najvyššieho súdu však platí, že v prípade duplicítnej právnej úpravy rovnakého inštitútu v OZ a v ObZ sa aplikuje právna úprava OZ, ak ide o právne vzťahy založené spotrebiteľskou zmluvou, vrátane nárokov z nich vzniknutých. Z uvedeného tak možno vyvodiť záver, že osobitné zmluvy sa spravujú príslušnými ustanoveniami o predmetnom zmluvnom type a v ostatnom rozsahu alebo tam, kde je duplicitná právna úprava ObZ a OZ, spravujú sa ustanoveniami OZ. Nejde tak o absolútne vylúčenie noriem obchodného práva.

37. Ako už bolo uvedené, súdy nižšieho stupňa v prejednávanej veci aplikovali pravidlo prednostného použitia OZ na spotrebiteľské vzťahy a došli tak k záveru, že pohľadávka dovolateľky sa premlčala vo všeobecnej občianskoprávnej premlčacej dobe podľa § 101 OZ, pričom táto vznikla v rámci právneho vzťahu založeného spotrebiteľskou zmluvou o úvere, teda uzatvoreného podľa ObZ, a stala sa splatnou pred nadobudnutím plnej účinnosti zákona č. 102/2014 Z. z. Implicitne z rozhodnutí súdov nižšieho stupňa vyplýva, že práve pre postavenie žalovaného 1/ ako účastníka zmluvy o úvere má právny vzťah ňou založený spotrebiteľský charakter, a teda žalovaný 1/ má postavenie spotrebiteľa. Súdy nižšieho stupňa sa tak neodklonili od vyššie uvedenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu. Najvyšší súd zároveň dodáva, že tento odsek odôvodnenia, resp. predmetné okolnosti prípadu vysvetľujú, prečo poukázal na

vyššie uvedenú rozhodovaciu prax, teda kvôli podobnosti riešených prípadov alebo použiteľnosti prijatých právnych záverov.

38. Dovolateľka poukázala na to, že sa riešenia ňou označenej právnej otázky dotýkajú rozhodnutia vydané vo veciach vedených najvyšším súdom pod sp. zn. 7MCdo/9/2014 a 6MCdo/4/2012. Z uvedených vecí možno vyvodit' právny názor, že ak hlavným záväzkovým vzťahom je zmluva o úvere, aj na vzťahy, ktoré vznikli pri zabezpečení plnenia záväzkov vo vzťahu založenom zmluvou o úvere, ako aj na otázku premlčania je treba aplikovať ustanovenia ObZ. Rovnaký záver vo vzťahu k právnym vzťahom, ktoré vznikli pri zabezpečení plnenia záväzkov vo vzťahu založenom zmluvou o úvere vyplýva aj rozhodnutia vydanému vo veci pod sp. zn. 2MCdo/3/2011. Zjednodušene by sa tak dalo povedať, že ak sa jedná o právny vzťah založený zmluvou o úvere, na premlčanie práva sa použije právna úprava ObZ. Na rozdiel od v tomto odôvodnení uvedenej judikatúry, od ktorej sa sudy nižšieho stupňa neodklonili, v týchto veciach najvyšší súd neposudzoval vec v kontexte spotrebiteľskej úpravy. Preto sa nejedná o riešenie rovnakej právnej otázky, ktorá bolo pre vec rozhodovanú súdmi nižšieho stupňa rozhodná. Z toho dôvodu nie je daná ani prípustnosť dovolania podľa § 421 písm. c) CSP.

39. Najvyššiemu súdu je známe aj rozhodnutie ústavného súdu vo veci vednej pod sp. zn. IV. ÚS 84/2019, na ktoré vo svojom dovolaní poukázala dovolateľka. Predmetom ústavného prieskumu bolo rozhodnutie krajského súdu, v ktorom súd aplikoval právnu úpravu premlčania podľa OZ na premlčanie nárokov spotrebiteľov, ktoré vznikli za účinnosti OZ v znení zákona č. 568/2007 Z. z. a zákona č. 250/2007 Z. z. v znení zákona č. 397/2008 Z. z., a to zo spotrebiteľskej zmluvy o úvere uzavretej podľa ObZ, a to nároku voči dodávateľovi. Krajský súd aplikoval tretiu vetu § 52 ods. 2 OZ v znení zákona č. 102/2014 Z. z. a teda posudzoval otázku premlčania podľa právnej úpravy OZ. Odkázal pri tom na rozhodnutia vydané vo veciach pod sp. zn. 3MCdo/14/2014, 3Cdo/87/2017, I. ÚS 402/2013, III. ÚS 194/2016 (ústavný prieskum rozhodnutí vydaných vo veciach pod sp. zn. 3MCdo/9/2014, sp. zn. 3MCdo/12/2014 a sp. zn. 3MCdo/14/2014), 8MCdo/13/2014, 4MCdo/17/2014, 8Cdo/102/2017. Najvyšší súd tu dodáva, že v poslednej uvedenej veci sa riešila otázka, či na posúdenie otázky vzniku splatnosti dlhu sa aplikuje OZ alebo ObZ, pričom išlo o situáciu, kedy banka vyhlásila mimoriadnu splatnosť úveru voči fyzickej osobe, a to pred nadobudnutím účinnosti zákona č. 102/2014 Z. z. V danej veci najvyšší súd poukázal na rovnaké rozhodnutia ako krajský súd vo veci rozhodovanej ústavným súdom pod sp. zn. IV. ÚS 84/2019 s tým, že ak aplikoval súd právnu úpravu OZ, nešlo by o odklon od ustálenej rozhodovacej praxe. Čo sa však týka rozhodnutia vydaného ústavným súdom, tento vytyka krajskému súdu, že nevysvetlil aplikáciu tretej vety § 52 ods. 2 OZ, keďže išlo o vzťah, ktorý vznikol pred jeho účinnosťou. Vychádzal pri tom z toho, že nepostačovalo poukázať na uvedenú rozhodovaciu prax, keďže na rozdiel od nej má spotrebiteľ vo veci posudzovanej krajským súdom postavenie veriteľa, a nie dlžníka. Hoci ústavný súd všeobecne konštatoval, že sa jedná o retroaktivitu, ak sa aplikuje tretia veta § 52 ods. 2 OZ na už existujúce nároky (vzniknuté pred nadobudnutím účinnosti zákona č. 102/2014 Z. z., pozn.), nevyslovil, že pravidlo vyplývajúce z rozhodovacej praxe najvyššieho súdu o prednostnom použití OZ pred ObZ na nároky vzniknuté pred nadobudnutím účinnosti zákona č. 102/2014 Z. z. zo spotrebiteľských zmlúv uzatvorených podľa ObZ nie je ústavne súladné.

40. Najvyšší však považuje za potrebné ako obiter dictum konštatovať, že ústavný súd správne poukázal vo vzťahu k tretej vete § 52 ods. 2 OZ na problematiku retroaktivity vo vzťahu k samotným nárokom. Je totiž na účely ústavne súladného výkladu podľa § 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov zachovávať princíp právnej istoty, ktorého súčasťou je aj zákaz retroaktívneho pôsobenia právnych noriem. Najvyšší súd už vyššie poukázal na to, že v prípadoch, kde aplikoval tretiu vetu § 52 ods. 2 v znení zákona č. 102/2014 Z. z., síce všeobecne konštatoval, že sa použije aj na právne vzťahy vzniknuté pred účinnosťou danej právnej normy, jeho rozhodnutie však dopadalo priamo aj na nárok z nich vzniknutý už pred účinnosťou právnej normy. Podľa názoru najvyššieho súdu však nemožno preberať uvedený právny názor bez toho, aby sa posúdili konkrétne okolnosti prípadu. Z tohto dôvodu najvyšší súd z časového hľadiska utriedil prijímanie, resp. účinnosť právnej úpravy, ktorou sa sledovala ochrana spotrebiteľa naviazaná na tzv. spotrebiteľské zmluvy a zároveň aj vymedzil vo vzťahu k akým právnym vzťahom, resp. nárokom sa vytvorila rozhodovacia prax. Preberanie právneho záveru z rozhodovacej praxe sa dotýka aj prípadného záveru,

ktorý by sa mohol z rozhodovacej praxe vyvodiť, že tam, kde absentujú intertemporálne ustanovenia, nielen právny vzťah, ale aj nároky z neho vzniknuté, sa spravujú novou právnou normou, i keď vznikli pred nadobudnutím jej účinnosti.

41. Najvyšší súd tu poukazuje na teóriu okamžitého účinku nového zákona, v zmysle ktorej sa právna situácia spravuje novou právnou normou v rozsahu, v ktorom sa nedotýka vzniku právnej situácie a následkov, ktoré z nej nastali. V podmienkach Slovenskej republiky tejto teórii zodpovedá pravidlo vyplývajúce z prechodného ustanovenia podľa § 854 OZ, ako aj ďalších. Na účely tejto veci to znamená, že už vzniknutý právny vzťah sa bude spravovať novou právnou normou, pričom ak k vzniku nároku z neho vyplývajúceho dôjde pred nadobudnutím účinnosti novej právnej úpravy, tento nárok sa bude spravovať starou právnou normou a ak k vzniku nároku dôjde po nadobudnutí účinnosti novej právnej úpravy, tento nárok sa bude spravovať novou právnou normou. Týmto sa zabezpečí, aby sa spätne nezasahovalo do už vzniknutých nárokov a tam, kde nevznikli, aby sa rešpektovala vôľa zákonodarcu. Pri posudzovaní retroaktívneho pôsobenia právnych noriem sa však prihliada aj na vôľu zmluvných strán a kogentnosť, či dispozitívnosť právnej úpravy.

42. Najvyšší súd bez toho, aby mohol pristúpiť k skúmaniu dôvodnosti dovolania podľa § 432 v spojení s § 421 CSP, má snahu súdom nižšieho stupňa predostrieť, ako v obdobných veciach postupovať. Vo vzťahu k otázke premlčania práv, ktorých nároky vznikli pred nadobudnutím účinnosti zákona č. 102/2014 Z. z. sa tento postup dotýka najmä precíznosti pri odôvodňovaní rozhodnutia, a to vzhľadom na rozhodovaciu prax, ktorá neaplikovala tretiu vetu § 52 ods. 2 OZ v znení zákona č. 102/2014 Z. z. ako takú, ale pravidlo o prednostnej aplikácii OZ v prípade inštitútov duplicitne upravených v súkromnom práve, a to v súlade s princípom ochrany spotrebiteľa (odsek 28., 29. a 31. odôvodnenia tohto rozhodnutia). Právny názor vyplývajúci z danej rozhodovacej praxe v konečnom dôsledku napĺňa aj následky existencie neprimeraných podmienok v typovej zmluve (§ 23a ods. 2 zákona č. 634/1992 Zb. v znení zákona č. 310/1999 Z. z. v spojení s § 39 OZ), neprijateľných podmienok v spotrebiteľskej zmluve (§ 53 ods. 4 OZ v znení zákona č. 150/2004 Z. z. alebo § 53 ods. 5 OZ v znení zákona č. 568/2007 Z. z.), zmluvných dojednaní v neprospech spotrebiteľa (druhá veta § 52 ods. 2 OZ v znení zákona č. 568/2007 Z. z.) alebo materiálneho korektívu ochrany práv spotrebiteľa (prvá veta § 54 ods. 1 OZ v znení zákona č. 150/2004 Z. z. v spojení s § 39 OZ). Ak by spotrebiteľská zmluva uzatvorená podľa ObZ obsahovala určité dojednanie, ktoré možno zaradiť pod ustanovenia podľa predchádzajúcej vety, toto dojednanie by bolo neplatné. Ako vyplýva z odseku 34. odôvodnenia tohto rozhodnutia ide napr. o dojednanie, že sa premlčanie bude spravovať ObZ alebo o dojednanie vyššej sadzby úrokov z omeškania ako v občianskoprávných vzťahoch. Naopak, ak by sa zmluvné strany na určitom dojednaní výslovne nedohodli vychádzajúc z toho, že ak bola zmluva uzavretá podľa ObZ, bude sa v tejto výslovne nedojednávanej otázke spravovať ObZ, obišli by sa tým predmetné ustanovenia na ochranu spotrebiteľa. Túto situáciu výslovne vyriešila tretia veta § 52 ods. 2 OZ v znení zákona č. 102/2014 Z. z., a preto v sporoch, ktorých predmetom je nárok vzniknutý po nadobudnutí účinnosti danej právnej normy, možno danú právnu normu priamo aplikovať, resp. aplikovať bez toho, aby sa odkazovalo na v tomto rozhodnutí uvedenú rozhodovaciu prax.

43. Najvyšší súd tak nevzhladol vo vzťahu k právnej otázke, od vyriešenia ktorej závisel napadnutý rozsudok, naplnenie časti hypotézy právnej normy obsiahnutej v niektorom z písmen ustanovenia § 421 ods. 1 CSP. V rozsahu dovolacieho dôvodu podľa § 432 CSP smeruje dovolanie proti takému rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné, čo je dôvod na odmietnutie dovolania podľa § 447 písm. c) CSP.

K prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP

44. Úspešné uplatnenie dovolania z dovolacieho dôvodu podľa § 431 CSP je nevyhnutne podmienené okrem iného záverom najvyššieho súdu o prípustnosti dovolania podľa § 420 CSP. Predpokladom prípustnosti dovolania pre tzv. vady zmätočnosti podľa § 420 CSP je, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa konanie končí. Najvyšší súd tak musí skúmať, či napadnuté uznesenie má povahu niektorého zo

zákonem predpokladaných rozhodnutí umožňujúcich najvyššiemu súdu, uskutočniť ďalší prieskum dovolania spočívajúci najmä v prieskume dôvodnosti dovolania.

45. Rozsudkom súdu prvej inštancie bolo rozhodnuté o samotnej žalobe, a teda o materii konania, t. j. o veci samej. Napadnutý rozsudok bol vydaný na podklade odvolania proti rozsudku súdu prvej inštancie v časti týkajúcej sa žalobou uplatneného nároku. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil, a teda posudzoval správnosť rozhodnutia vydaného o otázke, vyriešenie ktorej sa daným rozhodnutím meritorne končilo. Preto najvyšší súd dospel k záveru, že napadnutý rozsudok je rozhodnutím vo veci samej v intenciách prípustnosti dovolania podľa § 420 CSP.

46. Takýmto postupom najvyšší súd preskúma prípustnosť dovolania ešte predtým, ako pristúpi k skúmaniu ďalšej podmienky prípustnosti, a to či v konaní došlo k vade uvedenej v § 420 písm. f) CSP (ktorú dovolateľka ako dovolací dôvod uplatňuje). Túto možno vyvodit' len zo samotného dovolania, a to konkrétne z tzv. vady zmätočnosti ako dovolacieho dôvodu vymedzeného v dovolaní spôsobom predpokladaným v § 431 CSP.

47. Z obsahu dovolania možno vyvodit' jednu konkrétnu námietku, ktorou dovolateľka smeruje proti nedostatočnému odôvodneniu súdneho rozhodnutia, a to vo vzťahu k záveru o retroaktívnej aplikácii právnej normy vyjadrenej v tretej vete § 52 ods. 2 OZ na právne vzťahy a nároky vzniknuté pred jej platnosťou a účinnosťou. Tento nedostatok odôvodnenia je namietaný v rozsahu absencie presvedčivého vysvetlenia daného záveru. Jedná sa o podstatnú námietku, keďže daná právna norma obsahuje pravidlo o prednostnom použití OZ na právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, pričom toto pravidlo súdy nižšieho stupňa v konečnom dôsledku aplikovali, a to bez ohľadu na to, či výslovne vychádzali z tretej vety § 52 ods. 2 OZ v znení zákona č. 102/2014 Z. z. Vysvetlenie aplikácie daného pravidla na právny vzťah, resp. nárok z neho vzniknutý ešte pred nadobudnutím plnej účinnosti zákona č. 102/2014 Z. z. však môže vyplývať nielen z napadnutého rozsudku, ale aj rozsudku súdu prvej inštancie, keďže konanie na súde prvej inštancie a odvolacie konanie tvoria z hľadiska predmetu konania jeden celok.

48. Súd prvej inštancie v prvom rade kvalifikoval právny vzťah (odsek 38. odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie), s kvalifikáciou ktorého sa stotožnil aj odvolací súd (odsek 13. odôvodnenia napadnutého rozsudku). Uviedol tiež okamih mimoriadnej splatnosti a okamih podania žaloby, na čo aplikoval ustanovenia OZ o premlčaní (odsek 40., 41., posledná veta odseku 42. a 47. odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie). Ďalej výslovne uviedol závery prijaté vo veciach vedených najvyšším súdom alebo ústavným súdom (odsek 42. odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie). Ide právny záver vo veci sp. zn. 3Cdo/87/2017 (odsek 28. odôvodnenia tohto rozhodnutia) o povahe zmluvy o úvere, ak sa úver poskytuje spotrebiteľovi a o pravidle aplikácie právnej úpravy obsiahnutej v OZ, a nie v ObZ, v prípade duplicitnej úpravy inštitútov súkromného práva. Následne konštatoval, že správnosť aplikácie občianskoprávnej premlčacej doby v absolútnych obchodoch, ktoré majú zároveň aj spotrebiteľský charakter, nespochybnil ani ústavný súd, a to vo veci sp. zn. I. ÚS 402/2013. Poukázal na právnu úpravu, podľa ktorej je úverová zmluva v danom prípade spotrebiteľskou zmluvou. Taktiež poukázal na právny záver vyplývajúci z rozhodnutia vo veci sp. zn. 3MCdo/14/2014 týkajúci sa spätnej pôsobnosti tretej vety § 52 ods. 2 OZ v znení zákona č. 102/2014 Z. z. (odsek 32. odôvodnenia tohto rozhodnutia). K novele, zákon č. 102/2014 Z. z., odvolací súd uviedol, že táto mala deklaratórne potvrdiť správnosť výkladu, podľa ktorého mali normy OZ vždy výkladovú prednosť pred normami ObZ, a to podľa § 52 ods. 2 druhá veta OZ. Poukázal na to, že výkladový charakter tretej vety § 52 ods. 2 OZ vyplýva z rozhodnutia vo veci sp. zn. 3MCdo/12/2014 a 3MCdo/14/2014. V tomto ponímaní tak už súd prvej inštancie dostatočne určito vysvetlil, prečo v danej veci aplikoval pravidlo vyplývajúce z tretej vety § 52 ods. 2 OZ v znení zákona č. 102/2014 Z. z., a teda aj ďalšie doplnenie zo strany odvolacieho súdu bolo nadbytočné. Z toho dôvodu aj keby námietka nedostatočného odôvodnenia smerovala aj priamo na absenciu informácie o odôvodnení zákonodarcu, z ktorého vyvodzuje odvolací súd cieľ novely výslovne vyjadriť dovtedy platné pravidlo, táto by taktiež bola nepodstatná. Najvyšší súd tak vadu, ktorá by spôsobila porušenie dovolateľkinho práva na spravodlivý proces v intenciách uvedenej námietky nezistil. V rozsahu dovolacieho dôvodu podľa § 431 CSP smeruje dovolanie proti takému rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné, čo je dôvod na odmietnutie dovolania podľa § 447

písm. c) CSP.

49. Z veci vedenej ústavným súdom pod sp. zn. IV. ÚS 84/2019 možno vyvodiť záver, že pre vysvetlenie aplikácie tretej vety § 52 ods. 2 OZ postačuje, ak súd poukáže na rozhodovaciu prax k aplikácii pravidla vyplývajúceho z danej právnej normy, a to za predpokladu, že hmotnoprávne postavenie strán sporu v rozhodovanej veci zodpovedá tomu, z akého vychádzal súd vo svojej rozhodovacej praxi. V tomto prípade súd prvej inštancie nepoukázal na rozhodnutia vydané vo veciach pod sp. zn. 8MCdo/13/2014, 4MCdo/17/2014, III. ÚS 194/2016 a 8Cdo/102/2017. Z prvých dvoch vecí vyplýva totožný právny záver ako vo veci pod sp. zn. 3MCdo/14/2014 alebo aj 3MCdo/12/2014. Čo sa týka tretej veci, táto nepriniesla nové alebo autonómne závery, súd v nej len podrobil ústavnému prieskumu niektoré z rozhodnutí vydaných v MCdo registri (odsek 32. a 39. odôvodnenia tohto rozhodnutia). Ohľadne záverov to platí rovnako aj vo vzťahu k poslednej veci (odsek 39. odôvodnenia tohto rozhodnutia). Vzhľadom na okolnosti tohto prípadu (odsek 37. odôvodnenia tohto rozhodnutia), najmä na totožnosť hmotnoprávneho postavenia strán sporu s postavením strán v sporoch, na rozhodnutie o ktorých súd prvej inštancie poukázal pri riešení rozhodnej právnej otázky, napadnutý rozsudok nemôže trpieť namietanou vadou ani v intenciách rozhodnutia ústavného súdu vydaného vo veci vedenej pod sp. zn. IV. ÚS 84/2019.

50. Ostatné námietky obsiahnuté v odseku 7. odôvodnenia tohto rozhodnutia sú všeobecné námietky, nie sú to tvrdenia, ktoré by konkretizovali jednotlivé nedostatky v interakcii s napadnutým rozsudkom. Pre určité vymedzenie dovolacieho dôvodu nepostačuje, ak dovolateľka otázku, v čom spočíva nedostatok napadnutého rozsudku, ponechá na vyhľadávanie najvyššiemu súdu. Dovolací dôvod podľa § 431 v spojení s § 420 písm. f) CSP musí byť odôvodnený, a to tak, aby z neho boli zrejmé konkrétne okolnosti, z ktorých dovolateľka dovolací dôvod vyvodzuje, pričom tieto musia byť zároveň v korelácii s napadnutým rozsudkom. Najvyšší súd totiž nemá v dovolacom konaní ex offio prieskumnú právomoc, teda nie je oprávnený na podklade všeobecnej námietky dovolateľky en bloc preskúmať napadnutý rozsudok a z vlastného podnetu vyhľadávať nedostatky spôsobilé ho zvrátiť. Najvyšší súd je súdom, ktorého prieskumná právomoc je daná len rozsahom dôvodov vymedzených zákonom, ktoré majú byť uvedené v obsahu dovolania, preto nie je ani oprávnený skúmať podania dovolateľky urobené pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom, čo vyplýva z § 440 CSP, ako aj z aplikácie argumentu a maiori ad minus k § 433 CSP. Najvyšší súd však nevylučuje situáciu, že aj všeobecná námietka môže byť obsahovo naplnená. Hoci je odôvodnenie napadnutého rozsudku v časti predpokladanej § 387 ods. 2 a 3 CSP stručné, je z neho zrejmé, že sa zaoberal odvolacou námietkou smerujúcou voči nesprávnemu právnomu posúdeniu veci, ktorá je v danej veci podstatnou. Z uvedeného preto nevyplýva taký procesný postup súdu, ktorým by došlo k porušeniu dovolateľkinho práva na spravodlivý proces. Najvyšší súd tak konštatuje, že v súvislosti s predmetnými všeobecnými námietkami nebola zistená vada znátočnosti podľa § 420 písm. f) CSP, resp. pre nedostatočne určito vymedzený dovolací dôvod všeobecnou námietkou nemohol identifikovať vadu znátočnosti, ktorú by mohol skúmať. Vo vzťahu k všeobecným námietkam je daný dôvod na odmietnutie dovolania podľa § 447 písm. c) a f) CSP

51. Vzhľadom na vyššie uvedené, najvyšší súd konštatuje neprípustnosť dovolania, a to v intenciách § 421 CSP, ako aj § 420 písm. f) CSP. Preto najvyšší súd nepristúpil k prieskumu dôvodnosti dovolateľkou uplatnených dovolacích dôvodov a dovolanie odmietol podľa § 447 písm. c) CSP a sčasti aj podľa § 447 písm. f) CSP (odsek 50. odôvodnenia tohto rozhodnutia).

52. O trovách dovolacieho konania rozhodol dovolací súd v zmysle § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP a žalovaným ako úspešnej sporovej strane v dovolacom konaní priznal proti žalobcovi nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

53. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.